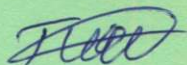

Ареф.
С 77

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

СТАСКЕВИЧ ГАННА СЕРГІЇВНА

УДК 343.985.7

РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ,
ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИМИ ПРИГОДАМИ

12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза;
оперативно-розшукова діяльність

Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2018

Дисертацією є рукопис.

В 0 1 0 1 9 3 9 8

Робота виконана на кафедрі кримінального права, процесу та криміналістики ПВНЗ «Європейський університет».

Науковий керівник:

доктор юридичних наук, професор

Власова Ганна Петрівна,

ПВНЗ «Європейський університет»,

завідувач кафедри кримінального права,

процесу та криміналістики

Офіційні опоненти :

доктор юридичних наук, професор

заслужений юрист України

Мотлях Олександр Іванович,

Національна академія внутрішніх справ, провідний науковий

співробітник наукової лабораторії з проблем досудового

розслідування Навчально-наукового інституту № 1

кандидат юридичних наук, доцент

Завидняк Володимир Іванович,

Університет державної фіскальної служби України,

доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики

Захист відбудеться «27» грудня 2018 р. о 12.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.063.02 у ПВНЗ «Європейський університет» за адресою: 03115, м. Київ, бул. Академіка Вернадського 16-В.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці ПВНЗ «Європейський університет» за адресою: 03115, м. Київ, бул. Академіка Вернадського 16-В.

Автореферат розісланий «26» листопада 2018 р.

Учений секретар

спеціалізованої вченої ради

Д. П. Гуріна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Загально вживане поняття дорожньо-транспортна пригода передбачає собою подію, що сталася під час руху транспортного засобу, внаслідок якої загинули або отримали травми люди, а також завдані ним та іншим особам матеріальні збитки.

Щорічно в світі від дорожньо-транспортних пригод гинуть або ж травмуються сотні тисяч людей. З метою нагадування людству про глобальні масштаби таких подій з 2005 року Генеральна асамблея ООН запровадила третій тиждень листопада Всесвітнім днем пам'яті жертв дорожньо-транспортних пригод.

Причин та факторів, що впливають на вчинення дорожньо-транспортних пригод безліч. Вони спричиняються як самими учасниками руху (водіями, пасажирями чи пішоходами), так і умовами, в яких автотранспортний засіб експлуатувався, а також ситуацією, що склалася в момент вчинення дорожньо-транспортної пригоди. Однак, більшість з них відбуваються з вини водіїв, які ігнорують або ж грубо порушують правила дорожнього руху, нерідко перебуваючи в стані алкогольного, наркотичного сп'яніння чи під впливом психотропних препаратів та інших шкідливих речовин, а також у стані недосипання чи загальної фізичної перевтоми.

Натомість варто зазначити, що не всі дорожньо-транспортні пригоди кваліфікуються як злочини, оскільки певна частина з них вчиняється не з вини водія. Значна кількість дорожньо-транспортних пригод є наслідком порушення правил безпеки дорожнього руху пішоходами, які через свою неувважність, самовпевненість, зухвалість створюють ситуацію, в яку потрапляє водій разом з автотранспортним засобом.

Офіційна вітчизняна статистика дорожньо-транспортних пригод демонструє далеко невтішні показники таких кримінальних правопорушень, а саме:

- у 2014 вчинено 153,205 дорожньо-транспортних пригод, з них 32,352 травмованих та 4,464 загиблих;
- у 2015 вчинено 138,536 дорожньо-транспортних пригод, з них 31,600 травмованих та 4,003 загиблих;
- у 2016 вчинено 158,776 дорожньо-транспортних пригод, з них 33,613 травмованих та 3,410 загиблих;
- у 2017 вчинено 162,526 дорожньо-транспортних пригод, з них 34,677 травмованих та 3,432 загиблих.

Із продемонстрованої статистики можна дійти висновку про те, що дана категорія кримінальних правопорушень є практично стабільно-високою, і не тільки для України, а й світу, і потребує подальших наукових та практичних рекомендацій, які б могли знизити рівень дорожньо-транспортних пригод й отриманих від них невтішних наслідків.

Значиме місце у розслідуванні такої категорії злочинів відводиться уповноваженим органам, що здійснюють досудове розслідування. Саме від їх

професіоналізму, оперативності і об'єктивності залежить якість розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами. Проте, як показує вітчизняна правоохоронна практика, часто під час досудового розслідування слідчими, оперативними співробітниками іншими компетентними особами, допускаються помилки та неточності, зокрема щодо виявлення й фіксації слідів дорожньо-транспортних пригод, зібранні, оцінці та використанні речових доказів, що призводить до неправильного та несвоечасного процесу розслідування, який в кінцевому результаті заводить кримінальне провадження в глухий кут.

Для правильного розуміння сутності досліджуваної проблематики, дисертантом опрацьовувалися праці вітчизняних та зарубіжних учених, в яких розглядалися проблемні питання, пов'язані з розслідуванням дотичних до цієї категорії кримінальних правопорушень, зокрема: В. П. Бахіна, Р. С. Белкіна, В. Д. Берназа, В. К. Весельського, А. Ф. Волобуєва, Г. П. Власової, В. Г. Гончаренка, В. І. Галагана, В. І. Завидняка, А. В. Іщенко, В. О. Коновалової, Є. Д. Лук'янчикова, О. І. Мотляха, Д. Й. Никифорчука, М. В. Салтевського, В. В. Тіщенко, П. В. Цимбала, В. Ю. Шепітька та ін.

Частково проблемні питання кримінально-правового, процесуального, кримінологічного та криміналістичного аналізу щодо розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів розглядалися у працях науковців В. С. Асташова, М. Г. Богатирьова, В. Є. Жарського, В. І. Жульова, Г. А. Зоріна, Б. Л. Зотова, М. П. Зуєва, В. А. Мисливого, В. В. Єрьоменка, Л. А. Іванова, В. Є. Капітонова, К. М. Карцева, Н. С. Корчана, М. А. Кравцова, В. А. Мизнікова, Г. М. Надгорного, С. Н. Перлова, С. І. Ольховенка, К. Ю. Стунгіс, С. Г. Новікова, В. К. Стринжа та ін.

В останні роки в Україні захищено кілька дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, в яких під різним кутом дослідниками розглядалися окремі проблемні питання щодо кримінального судочинства у злочинах, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами (В. І. Дячуком, П. П. Луцюком, П. С. Луцюком, І. І. Колесніком, М. П. Климчуком, О. С. Ховпуном), однак комплексний аналіз всіх злочинів, які підпадають під дану категорію, жодним із них не розглядався, що й склало основу та науковий інтерес цієї наукової праці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження відповідає Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки, затвердженої Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015, спрямоване на реалізацію Плану заходів із виконання обов'язків та зобов'язань України, що впливають з її членства в Раді Європи, затвердженого Указом Президента України від 12 січня 2011 р. № 24/2011, та реалізацію Концепції реформування кримінальної юстиції України, затвердженої Указом Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008, Пріоритетним напрямом наукового забезпечення діяльності органів

внутрішніх справ України на період 2015–2019 рр., затвердженим наказом МВС України від 16 березня 2015 р. № 275.

Дослідження є частиною науково-дослідної теми ПВНЗ «Європейський університет» «Україна в умовах європейської інтеграції і глобалізації світу» (державний реєстраційний номер 0108U008609), кафедральної науково-дослідної теми «Кримінальні процесуальні та криміналістичні аспекти розслідування кримінальних правопорушень в умовах Європейської інтеграції» (0115U001154). Тема дисертації затверджена Вченою радою ПВНЗ «Європейський університет» 10 жовтня 2015 року, протокол № 7, та включена до планів науково-дослідних робіт навчального закладу

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є розробка теоретичних та практичних положень щодо розслідування правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, розробка й обґрунтування положень, спрямованих на вдосконалення науки криміналістики та кримінального процесу та його подальшої реалізації.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *задачі*:

- дослідити історіографію кримінального законодавства щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами;
- розкрити методологічні основи кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами;
- проаналізувати стан наукових досліджень у питанні розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами;
- сформулювати власне бачення поняття, сутності та криміналістичної характеристики дорожньо-транспортних пригод;
- розробити криміналістичну класифікацію вчинених дорожньо-транспортних пригод;
- висвітлити процесуальні та організаційні складові розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами;
- проаналізувати специфіку розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, в результаті яких відбулося травмування людей чи їх загибель;
- висвітлити та перейняти зарубіжний досвід у питанні розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають і розвиваються в діяльності правоохоронних органів при розслідуванні правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

Предметом дослідження є розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети, з урахуванням об'єкта та предмета дослідження, у роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи, які є засобами наукового пошуку, зокрема: *історико-правовий* – для дослідження розвитку законодавства, поглядів вчених на визначення основних понять вказаної категорії кримінальних проваджень (підрозділи 1.1); *логіко-юридичний* – для дослідження правової природи дорожньо-транспортних пригод (підрозділи 1.2., 3.3); *аналітичний* – для вивчення судової й слідчої практики, опрацювання офіційних, наукових та бібліографічних джерел у процесі створення фактологічного підґрунтя предмету дослідження (підрозділи 1.2., 3.2.); *порівняльно-правовий* – задля дослідження правових норм і розробки пропозицій щодо вдосконалення криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами (підрозділи 1.2., 3.3); *статистичний*, що дозволяє зробити висновки про характер сучасної злочинності у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів (підрозділи 2.1., 2.3); *структурно-функціональний* – за допомогою якого досліджується діяльність суб'єктів, які взаємодіють у розслідуванні досліджуваної категорії злочинів (підрозділи 2.2., 2.3.); *системно-структурний* – для побудови класифікації злочинів та визначенні їх змісту (підрозділ 2.3.); *соціологічний метод (анкетування)* – під час анкетування працівників правоохоронних органів України за спеціально розробленою анкетою, що дає змогу з'ясувати їх уявлення щодо особливості розслідування злочинів про порушення правил безпеки дорожнього руху та експлуатації транспортних засобів.

Емпіричну базу дослідження становлять дані офіційної статистичної звітності (до прикладу) МВС України за 2012–2014 рр., Національної поліції за 2014–2017 рр., узагальнені дані опитування 467 респондентів, з яких 150 слідчих, 157 адвокатів та 160 суддів у Київській, Запорізькій, Дніпропетровській областях та Києві, аналітичні та статистичні матеріали Управління безпеки дорожнього руху України.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним, науковим, монографічним дослідженням розслідування правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

У роботі, з огляду на сучасний стан законодавства та правозастосовної практики, сформульовано низку нових положень, висновків і рекомендацій, які мають вагоме значення для науки криміналістики та кримінального процесу України. До найсуттєвіших із них належать такі:

уперше:

- розроблено періодизацію розвитку кримінального законодавства, пов'язаного із дорожньо-транспортними пригодами;

- запропоновано криміналістичну класифікацію вчинених дорожньо-транспортних пригод та на її основі шкоди, яка була завдана дорожньо-транспортною пригодою;

удосконалено:

- визначення поняття «дорожньо-транспортна пригода»;
- теоретичні напрацювання щодо процесуального та організаційного аспекту розслідування правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами;
- методику розслідування кримінальних правопорушень, що спричинили смерть внаслідок дорожньо-транспортної пригоди;
- методику розслідування кримінальних правопорушень, що трапились на громадському транспорті.

дістало подальший розвиток:

- наукове положення щодо методології досліджень кримінальних правопорушень;
- наукові підходи щодо дослідження питань, які стосуються розслідування правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що відповідні положення, висновки та рекомендації, отримані в межах дослідження, упроваджено і надалі може бути використано в:

- *законотворчій діяльності* – при внесенні змін і доповнень до чинного кримінального процесуального законодавства України;
- *у науково-дослідній сфері* – при виконанні науково-дослідної роботи у сфері проведення наукових досліджень, спрямованих на наукове та практичне забезпечення реалізації розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з ДТП (акт впровадження Університету державної фіскальної служби України від 15 травня 2018 року);
- *освітньому процесі* – при підготовці та проведенні лекцій, семінарських і практичних занять з навчальних дисциплін «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Криміналістика» (акт впровадження Європейського університету від 4 червня 2018 року).

Апробація результатів дослідження. Дисертацію підготовлено на кафедрі кримінального права, процесу та криміналістики ПВНЗ «Європейський університет». Основні результати та пропозиції дисертації оприлюднено на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях: «Сучасні тенденції в юридичній науці України та країн ЄС» (ESF Foundation, Київ, 26 лютого 2016), «Концептуальні шляхи розвитку науки в сучасних умовах» (Міжнародний центр наукових досліджень: Київ, 25-26 березня 2016), «Реалії та перспективи реформування кримінальної процесуальної діяльності в Україні» (Ірпінь, 25 листопада 2016), «Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні» (Ужгород, 17-18 лютого 2017), «Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції» (21 квітня 2017).

Публікації. Основні результати дослідження відображено у 12 наукових працях, із яких 6 статей у наукових фахових та інших виданнях, з них одна – у зарубіжному; тезах 6 доповідей на міжнародно-наукових конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що включають дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (215 найменувань) та додатків. Повний обсяг дисертації становить 223 сторінки, з них 173 сторінок основного тексту, список використаних джерел на 20 аркушах та додатків (10 аркушів).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження, вказано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету і задачі, об'єкт і предмет, методи дослідження, викладено наукову новизну і практичне значення одержаних результатів, подано відомості про публікації, структуру та обсяг дисертації.

Розділ 1 «Гене́за та стан наукових досліджень щодо розслідування правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами» складається з трьох підрозділів, у яких розглянуто історію, методологію та стан наукових досліджень кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

У *підрозділі 1.1 «Історіографія кримінального законодавства щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами»* висвітлено розвиток кримінального законодавства від часів Київської русі до сьогодення. Проведено періодизацію кримінального законодавства: першим періодом можна вважати часи Київської Русі, другим періодом — час існування Запорізької січі, третім історичним періодом стало XIX століття у зв'язку з винаходом потяга, що спричинило виникнення нової групи злочинів, що пов'язані з транспортом. Наступним історичним етапом стало XX століття, на початку якого автомобілізація держави стрімко зростала, законодавча база про порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатацію автомобільного транспорту не розвивалася. Зміни почалися у 1931-1932 рр., коли вийшли нормативні акти, що регулюють сферу автомобільного транспорту та відповідальність водіїв за службові злочини. Новим історичним етапом кримінального законодавства стала незалежність України та прийняття чинного Кримінального кодексу України.

У *підрозділі 1.2 «Методологічні основи кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами»* висвітлено методологічні основи розслідування дорожньо-транспортних пригод охоплює два рівні: емпіричний і теоретичний. Зазначені рівні відрізняються глибиною, повнотою і всебічністю дослідження об'єкта; метою, методами

досягнення та способами вираження знань; ступенем значимості у них чуттєвого та раціонального пізнання.

На емпіричному рівні здійснюється спостереження за об'єктами, фіксуються факти, виявляються емпіричні співвідношення та закономірні зв'язки між окремими явищами. На теоретичному рівні здійснюється формування системи знань щодо спрощеного кримінального судочинства, у якому розкриваються загальні та необхідні зв'язки; відбувається формування теоретичних понять щодо ключових проблем, теоретично і практично обґрунтованих рекомендацій для підвищення ефективності окресленої діяльності. Автором підведено підсумок, що методологічні основи розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами ґрунтуються на загальних положеннях методології наукового дослідження, враховують спеціальні прийоми реалізації методів наукового дослідження і покликані вирішувати завдання, визначені кримінальною процесуальною наукою.

У підрозділі 1.3 *«Стан наукових досліджень у питанні розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами»* на основі аналізу наукових праць, присвячених питанням, пов'язаним з дорожньо-транспортними пригодами, встановлено, що комплексно дане питання вченими не розглядалося, проте деякі теоретичні положення, що можуть мати значення при розробленні відповідних криміналістичних рекомендацій, представлені у низці наукових робіт та спеціальній літературі. Окремі питання розслідування злочинів, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами у різні історичні періоди розглянуто у роботах: М. Г. Богатирьова, М. А. Кравцова, В. І. Дячука, П. П. Луцюка, В. А. Мисливого, І. І. Колеснікова, М. П. Климчука та О. С. Ховпуна, які розкривали та обґрунтовували позиції щодо злочинів проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту з точки зору кримінально-правового, криміналістичного та кримінологічного дослідження. Зроблено висновок про те, що більшість з них стосувалися самого поняття дорожньо-транспортної пригоди, а не інших кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами.

Розділ 2 «Загальні положення розслідування правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами» складається з трьох підрозділів, у яких надано авторське визначення поняття дорожньо-транспортних пригод, побудовано класифікацію цих кримінальних правопорушень та запропоновано рекомендації щодо тактичних і організаційних основ розслідування дорожньо-транспортних пригод.

У підрозділі 2.1 *«Поняття, сутність та криміналістична характеристика дорожньо-транспортних пригод»* на основі аналізу законодавчих актів України та поглядів науковців-криміналістів розкрито поняття та складові дорожньо-транспортної пригоди, а також розглянуто криміналістичну характеристику цих злочинів через аналіз її структурних елементів.

Розглядаючи та аналізуючи різні трактування вчених щодо поняття дорожньо-транспортної пригоди сформульовані науковцями в галузі кримінального права і процесу, дисертантом розроблено та запропоновано власне його визначення. Дорожньо-транспортна пригода – це кримінальне правопорушення, вчинене особою, яка управляла транспортним засобом та недотрималась чи грубого порушила правила дорожнього руху, що спричинило загибель людей чи завдано шкоду їх здоров'ю, а також нанесло матеріальних збитків потерпілим та іншим особам, підприємствам, установам та організаціям.

З урахуванням особливостей дорожньо-транспортної пригоди, автором зроблено висновок про те, що складові елементи криміналістичної характеристики, як інформаційної моделі події злочину, яка відображає якісні та кількісні ознаки конкретного виду чи групи злочинів, є індивідуальними і можуть формуватися і застосовуватися залежно від слідчої ситуації, яка склалася на момент вчинення та виявлення події кримінального правопорушення. Однак, на погляд автора, ключовими елементами криміналістичної характеристики злочинів залишаються ті, що відображають місце, час, обстановку та умови вчинення злочину; особу водія, який вчинив дорожньо-транспортну пригоду; особу (осіб) потерпілих; слідову картину злочинів.

У підрозділі 2.2 «Криміналістична класифікація вчинених дорожньо-транспортних пригод» проаналізовано позиції вчених у галузі кримінального права, кримінального процесу та криміналістики щодо їх тлумачення подій, пов'язаних із розслідуванням дорожньо-транспортних пригод, які досліджували дану тему. На основі наукових тверджень вчених М. І. Бажанова, А. Н. Ігнатова, А. І. Булатова, Б. Л. Зотова, В. І. Жульова, П. П. Луцюка, М. П. Климчука та ін., які класифікуються на наступні види:

- 1) зіткнення транспортних засобів один з одним;
- 2) наїзд транспортного засобу на пішохода, нерухомий транспортний засіб, перешкоду, велосипедиста, гужовий транспорт;
- 3) перекидання транспортного засобу;
- 4) падіння пасажирів з транспорту;
- 5) інші дорожньо-транспортні пригоди, що стають наслідком грубого порушення правил дорожнього руху та експлуатації транспортного засобу самими постраждалими.

Виходячи із запропонованих та відображених вище видів дорожньо-транспортних пригод, дисертантом сформульовано власну класифікацію стосовно нанесеної шкоди від цих злочинів:

1. Дорожньо-транспортна пригода, що завдала собою шкоду життю та здоров'ю людини:

- та, що спричинила смерть потерпілої особи;
- дорожня пригода, внаслідок якої сталася смерть потерпілої особи;
- смерть настала внаслідок тяжких тілесних ушкоджень, що були отримані від дорожньо-транспортної пригоди.

2. Тілесні ушкодження отримано внаслідок дорожньо-транспортної пригоди:

- *тяжкі тілесні ушкодження;*
- *середньої тяжкості тілесні ушкодження;*
- *легкі ушкодження.*

3. Дорожньо-транспортна пригода, що сталась на громадському транспорті:

- *морський транспорт (пароми);*
- *річковий транспорт (водне таксі);*
- *повітряний транспорт;*
- *залізничний транспорт;*
- *міський громадський транспорт (автобус, маршрутне таксі, тролейбус, трамвай, метро).*

4. Дорожньо-транспортні пригоди, пов'язані з іншими учасниками руху:

- *пішоходи;*
- *велосипедисти;*
- *мотоциклісти;*
- *гузовий транспорт;*
- *тварини.*

5. Шкода, завдана внаслідок дорожньо-транспортної пригоди:

- *фізична;*
- *моральна;*
- *матеріальна (шкода, пов'язана з пошкодженням чи фізичним знищенням транспортного засобу; шкода, пов'язана з пошкодженням майна потерпілого; шкода, пов'язана з пошкодженням доріг, дорожніх споруд, технічних засобів регулювання руху).*

Така класифікація надасть можливість систематизувати шкоду, завдану дорожньо-транспортною пригодою, з метою подальшого визначення та правильного вибору комплексу тактичних прийомів для розслідування кримінальних правопорушень, що віднесені до даної категорії.

У підрозділі 2.3 «Процесуальні та організаційні складові розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами» розкрито специфіку проведення окремих слідчих (розшукових) дій та інших процесуальних заходів, а також питання організації і планування розслідування даної категорії кримінальних проваджень.

Автор доходить висновку, що при початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, структуру розслідування складають планування розслідування, перевірка та оцінка доказів, огляд місця події, що дозволяє правильно оцінити та прийняти процесуальне рішення для подальшої його реалізації. Необхідність планування розслідування правопорушення вважають доцільним 60% опитаних респондентів.

Проаналізовано питання тактики проведення допиту підозрюваних та потерпілих осіб, як обов'язкової слідчої (розшукової) дії в даній категорії злочинів. Звернуто увагу на використання слідчим необхідних тактичних прийомів для з'ясування всіх необхідних для досудового розслідування обставин, що підлягають встановленню. Надано практичні рекомендації слідчим, які розслідують кримінальні правопорушення, пов'язані із дорожньо-транспортними пригодами, з урахуванням виду дорожньо-транспортної пригоди, ступеня поінформованості особи про пригоду, яка відбулася та її швидкоплинність, що може призвести до дачі суперечливих показів допитуваної у кримінальному провадженні особи.

Автором визначено, що чільне місце в процесі розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, відводиться відповідним видам судових експертиз, кожна з яких по-своєму відображає сутність події злочину і формує доказову базу для прийняття рішення слідчим у відкритому кримінальному провадженні.

На думку автора, характерними для даного виду кримінальних проваджень є проведення судово-медичних експертиз (живих осіб та трупа), криміналістичних експертиз, дорожньо-технічної експертизи, інженерно-транспортних експертиз, транспортно-трасологічної, ситуаційної експертизи обставин ДТП.

Розділ 3 «Розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами з урахуванням основ міжнародного досвіду»

У підрозділі 3.1 «Розслідування дорожньо-транспортних пригод із летальними наслідками при зіткненні автотранспорту» автор доходить висновку про те, що механізм вчинення дорожньо-транспортної пригоди – це комплексно пов'язані об'єктивними закономірностями обставини, що визначають процес зближення транспортного засобу з перешкодою перед ударом, взаємодію його з перешкодою при нанесенні удару і наступний рух транспортного засобу й інших відкинутих ударом об'єктів до зупинки.

Із визначення поняття механізму події вбачаємо, що його можна розділити на три стадії: 1) зближення з перешкодою; 2) взаємодія з перешкодою; 3) переміщення транспортного засобу та інших об'єктів після удару. Оскільки кінцевою метою дослідження механізму події є встановлення даних, які дозволяють дати оцінку діям водія щодо запобігання настанню шкідливих наслідків, то, на наш погляд, ключовим є встановлення того, що відбулося під час першої стадії механізму події, тобто коли водій міг і повинний був оцінити дорожню обстановку як суспільно загрозову, і вжити необхідних заходів.

Переконані, що огляд місця дорожньо-транспортної пригоди має проводитися після загальної оцінки матеріальної обстановки, з урахуванням інформаційних даних, отриманих від учасників і очевидців кримінальної події, що сталася. Як показує слідча практика, огляд транспортного засобу проводиться з метою визначення: механічного стану транспортного засобу і

визначення вартості майбутнього ремонту; чіткого опису загального стану транспортного засобу; виявлення слідів, на підставі яких можна судити про контактування з іншими фізичними об'єктами, зокрема з транспортними засобами, особливо в тих випадках, коли один з водіїв з місця події зник; виявлення істотних відмінностей між заводською інструкцією (технічною характеристикою) і фактичними параметрами; збереження і процесуальному закріпленню предметів і об'єктів, що підлягають дослідженню.

До наступного етапу огляду місця події дорожньо-транспортної пригоди слід віднести огляд трупа та його речей. Проводячи зовнішній огляд трупа, слідчий зобов'язаний точно встановити його місцезнаходження на дорозі стосовно навколишніх предметів (стовп, узбіччя дорога, будинок, зупинка і тому подібне). Ретельний аналіз розташування трупа, його пози, точок наїзду та інших об'єктів дозволяє відтворити механізм того, що трапилося. Наявність на тілі загиблого пошкоджень та їх характер дозволяють відновити положення потерпілого на момент вчинення аварії.

У підрозділі 3.2 «Розслідування дорожньо-транспортних пригод, що спричинило травмування людей на громадському транспорті» висвітлено особливості розслідування транспортних пригод, що трапились на залізничному, повітряному та водному транспорті. При розслідуванні такої категорії кримінальних проваджень слідчими допускаються такі помилки, як: поверховий огляд місця події, недостатнє використання технічних засобів, пасивність при зборі речових доказів, некритичне ставлення до матеріалів службового розслідування тощо. Не завжди правильно встановлюються розміри завданих збитків, вживаються заходи для забезпечення у подальшому стягнення їх з винних осіб. Ці прогалини певною мірою пояснюються недостатньою обізнаністю окремих слідчих щодо особливостей організації руху громадського, залізничного, водного чи повітряного транспорту, специфікою розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням правил безпеки руху або експлуатації зазначеного транспорту.

Дисертант поділяє думку вчених відносно того, що перш ніж розпочати розслідування, слідчому необхідно зібрати первинну інформацію про те, звідки почалася транспортна пригода, про її подальший розвиток, наслідки, які були внесені зміни в обстановку, що склалася на момент катастрофи.

Під час розслідування злочинів, пов'язаних із порушенням правил безпеки руху або експлуатації транспорту, коли мають місце очевидно навмисні несправності, насамперед перевіряють версії: про час несправності; про використані знаряддя; про осіб, що її зробили; про цілі й мотиви злочину.

У підрозділі 3.3 «Зарубіжний досвід розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами» проаналізовано міжнародний досвід у питанні розслідування дорожньо-транспортних пригод. Зокрема, специфіка розслідування злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту полягає у спорідненості цієї проблематики незалежно від того, в якій країні відбулося таке кримінальне

правопорушення. Розглянуто та проаналізовано досвід країн, що знаходять своє втілення в роботах зарубіжних криміналістів, що стосується окремих питань методики та інших проблем розслідування дорожньо-транспортних пригод. На думку дисертанта, найбільш привабливим є досвід Іспанії, де задля збереження безпеки дорожнього руху проводяться багаточисельні аналізи та досліді з кожної аварії, для видачі певних рекомендацій та попередження їх можливого виникнення в майбутньому. Розслідування правопорушення поділяється на три частини: збір інформації на місці пригоди, аналіз отриманих даних, висновки і рекомендації. Під час процесу прийняття остаточного рішення на основі ознайомлення з матеріалами справи, де визначаються причини інциденту, та виносяться рішення для направлення її для судового розгляду.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дають змогу сформулювати такі основні висновки, рекомендації й пропозиції, що зроблять, на думку дисертанта, певний внесок у науки криміналістики та кримінального процесу, а також у практичну діяльність щодо розслідування правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами:

1. Аналіз історіографії законодавства щодо кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, дозволяє зробити його умовний поділ на п'ять періодів: першим періодом можна вважати часи Київської Русі, другим – був час існування Запорізької Січі. Третім історичним періодом стало ХІХ століття у зв'язку з винаходом потягу, що спричинило собою і вчинення транспортних злочинів, відповідальність за які регулювалась Повним зібранням законів Російської імперії. Наступним історичним періодом стало ХХ століття, на початку якого стрімко зростала автомобілізація держави, законодавча база про порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатацію автомобільного транспорту не розвивалася, проте з 1920 року починається активний розвиток законодавства щодо автомобільного транспорту. Новим історичним етапом кримінального законодавства стала незалежність України. У 2001 році світ побачив новий кодекс, який передбачав порушення правил експлуатації транспорту у ст. 286. У тому ж 2001 році вийшли Правила дорожнього руху, а через декілька років Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», в якому вказуються розміри відшкодування шкоди, завданої дорожньо-транспортними пригодами.

2. Розкрито методологічні основи щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, методологічні засади розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, які ґрунтуються на загальних положеннях методології наукового дослідження, враховують

спеціальні прийоми реалізації методів наукового дослідження і покликані вирішувати завдання, визначені кримінальною процесуальною наукою.

3. Стан наукових досліджень розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, демонструє часткову розробленість досліджуваної проблематики питання. Здебільшого у працях вітчизняних та зарубіжних вчених у галузі кримінального права, процесу і криміналістики відображено окремі проблемні питання, що стосуються дорожньо-транспортних пригод та порушення правил безпеки руху та експлуатації транспорту. Комплексний аналіз даного питання наразі відсутній, що й сформувало основу для підготовки цієї наукової праці. З урахуванням нагальних потреб слідчої і судової практики, а також подальшого розвитку криміналістичних знань, пов'язаних із розслідуванням дорожньо-транспортних пригод та продиктованих стабільно-складною міжнародною та вітчизняною статистикою травмування й гибелі людей від такої категорії кримінальних правопорушень, виникла необхідність у розробці нових практичних рекомендацій для теорії і практики кримінального судочинства.

4. На основі існуючих визначень вчених у галузі кримінального права і процесу щодо поняття дорожньо-транспортної пригоди, пропонується його нова авторська розробка. Дорожньо-транспортна пригода – це кримінальне правопорушення, вчинене особою, яка управляла транспортним засобом та недотрималась чи грубого порушила правила дорожнього руху, що завдало шкоди здоров'ю людей чи їх загибель, а також спричинило матеріальних збитків потерпілим та іншим особам.

З урахуванням особливостей дорожньо-транспортної пригоди, автором зроблено висновок про те, що складові елементи криміналістичної характеристики є індивідуальними і можуть формуватися і застосовуватися залежно від слідчої ситуації, яка склалася на момент вчинення та виявлення події кримінального правопорушення. На думку автора, ключовими є ті, що відображають місце, час, обстановку та умови вчинення злочину; особу водія, який вчинив дорожньо-транспортну пригоду; особу (осіб) потерпілих; слідову картину злочинів.

5. З метою чіткого розуміння сутності розслідування дорожньо-транспортних пригод, дисертантом розроблено криміналістичну класифікацію цієї категорії злочинів, в якій можна виділити наступні види:

- зіткнення транспортних засобів один з одним;
- наїзд транспортного засобу на пішохода, нерухомий транспортний засіб, перешкоду, велосипедиста, гужовий транспорт;
- перекидання транспортного засобу;
- падіння пасажирів з транспорту;
- інші дорожньо-транспортні пригоди, що стають наслідком грубого порушення правил дорожнього руху та експлуатації транспортного засобу самими постраждалими.

Запропонована класифікація дозволяє зробити поділ щодо завданої шкоди від цих злочинів :

- дорожньо-транспортна пригода, що завдала собою шкоду життю та здоров'ю людини (та, що спричинила смерть потерпілої особи; дорожня пригода, внаслідок якої сталася смерть потерпілої особи; смерть внаслідок тяжких тілесних ушкоджень, що були отримані від дорожньо-транспортної пригоди);

- дорожньо-транспортна пригода, що сталась на громадському транспорті (морський транспорт (пороми); річковий транспорт (водне таксі); повітряний транспорт; залізничний транспорт; міський громадський транспорт (автобус, маршрутне таксі, тролейбус, трамвай, метро);

- дорожньо-транспортна пригода, пов'язана з іншими учасниками руху (пішоходи; велосипедисти; мотоциклісти; гужовий транспорт; тварини);

- шкода, завдана внаслідок дорожньо-транспортної пригоди (фізична; моральна; матеріальна (шкода, пов'язана з пошкодженням чи фізичним знищенням транспортного засобу; шкода, пов'язана з пошкодженням майна потерпілого; шкода, пов'язана з пошкодженням доріг, дорожніх споруд, технічних засобів регулювання руху).

6. У розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, чільне місце належить процесуальним та організаційним складовим. Автор доходить висновку, що на початковому етапі розслідування таких кримінальних правопорушень акцент значимості має бути зміщеним до організації та планування розслідування, перевірки та оцінка доказів, а також огляду місця події, як первинної і обов'язкової слідчої (розшукової) дії, що дозволяє правильно оцінити та прийняти правильне процесуальне рішення у доконаному факті події, яка відбулася.

Не менш важливе місце у цій категорії кримінальних правопорушень посідає допит, як слідча (розшукова), зокрема підозрюваних та потерпілих в автопригоді осіб. У розвиток допиту, автором розроблено та запропоновано практичні рекомендації, які будуть корисними слідчим під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами. Для якісного виконання цієї процесуальної дії, акцент слідчого має бути зосередженим на виді дорожньо-транспортної пригоди, ступені поінформованості особи про автопригоду, яка відбулася та її швидкоплинності, що може призвести до дачі допитуваною особою суперечливих показів.

Наголошено, що важливу роль в процесі розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами відіграють судові експертизи, які по-своєму відображають подію злочину і формують доказову базу для прийняття слідчим процесуального рішення. Характерними для оцінки даного виду кримінальних проваджень є наступні судові експертизи: судово-медична (живих осіб та трупа), криміналістичні, дорожньо-технічні, інженерно-транспортні, транспортно-трасологічні тощо.

7. Враховуючи значну кількість видів кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, автором зосереджено увагу на окремих з них - це «Розслідування дорожньо-транспортних пригод із летальними наслідками при зіткненні автотранспорту» та «Розслідування дорожньо-транспортних пригод, що спричинило травмування людей на громадському транспорті». Вони є найбільш поширеними і, водночас мають свої особливості в процесі розслідування.

8. Узагальнюючи «Розслідування дорожньо-транспортних пригод із летальними наслідками при зіткненні автотранспорту», автором зроблено висновок, про те, що механізм вчинення дорожньо-транспортної пригоди – це комплексно пов'язані об'єктивними закономірностями обставини, що визначають процес зближення транспортного засобу з перешкодою перед ударом, взаємодію його з перешкодою при нанесенні удару і наступний рух транспортного засобу й інших відкинутих ударом об'єктів до зупинки. Механізм дорожньо-транспортної пригоди можна умовно розділити на три стадії: зближення з перешкодою; взаємодія з перешкодою та переміщення транспортного засобу та інших об'єктів після удару. Ці стадії дозволяють оцінити дії водія щодо запобігання настанню шкідливих наслідків, а також коли водій міг і повинний був оцінити дорожню обстановку, як суспільно загрозову, і вжити необхідних заходів.

Опрацьовані дисертантом емпіричні матеріали дослідження, дають можливість сформулювати рекомендації щодо проведення окремих (слідчих) розшукових дій, і, зокрема огляду місця дорожньо-транспортної пригоди, який має проводитись після загальної оцінки матеріальної обстановки, з урахуванням інформаційних даних, отриманих від учасників і очевидців кримінальної події, що сталася. Ця (слідча) розшукова дія проводиться з метою визначення: механічного стану транспортного засобу; виявлення слідів автотрощі; встановлення винуватців та потерпілих у дорожньо-транспортній пригоді; огляду трупа і потерпілого та призначення відповідних видів судових експертиз; збереженні та процесуальному закріпленню предметів і об'єктів, що підлягають встановленню.

9. Підбиття підсумків у специфіці «Розслідування дорожньо-транспортних пригод, що спричинило травмування людей на громадському транспорті», дало можливість проаналізувати особливості розслідування транспортних пригод, що трапились на залізничному, повітряному та водному транспорті. Нами зосереджено увагу на допущенні слідчими суттєвих помилок у розслідуванні такої категорії кримінальних проваджень, і вони стосуються: поверхового огляду місця події; недостатнього використання науково-технічних засобів для виявлення та фіксації події злочину; пасивність при зборі речових доказів та інше. На глибоке переконання дисертанта, ці прогалини в слідстві певною мірою пояснюються недостатньою обізнаністю окремих слідчих щодо особливостей організації руху громадського, залізничного, водного чи повітряного транспорту;

специфікою розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням правил безпеки руху або експлуатації зазначеного транспорту.

Зроблено висновок, що задля розслідування даної групи правопорушень необхідно проводити ретельний огляд місця пригоди, її оцінку, побудову версій та вчасне і доцільне призначення відповідних видів судових експертиз.

10. Досвід зарубіжних країн у розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами, переконливо доводить їх більш злагоджений характер, а ніж те, як це здійснюється у нашій країні. Аналіз зарубіжного законодавства, а це узагальнення нормативно-правових документів інших країн світу, продемонстрував свою документальну злагодженість, продуманість і ефективність у реалізації. Приклад лише двох країн, Іспанії та Румунії, націлює на застосування законодавчої імплементації їх у вітчизняну правотворчу та правозастосовну практичну діяльність.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Стаскевич Г. С. Роль судово-медичної експертизи при дослідженні обставин дорожньо-транспортних пригод. *Правничий часопис Європейського університету*. 2016. №1. С. 99–106.
2. Стаскевич Г. С. Історичний розвиток законодавства щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами. *Міжнародний юридичний вісник: збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби*. 2016. № 3. С. 128-134.
3. Стаскевич Г. С. Поняття дорожньо-транспортних пригод у кримінальному законодавстві та криміналістиці. *Leges si viata*. 2016. №8. С. 132–137.
4. Стаскевич Г. С. Класифікація дорожньо-транспортних пригод. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія, Юриспруденція. 2016. С. 131–133.
5. Стаскевич Г. С. Сучасний стан наукових досліджень щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами. *Збірник наукових праць «Актуальні проблеми теорії держави і права»*. 2016. №76. С. 172-176.
6. Стаскевич Г. С. Міжнародний досвід охорони безпеки руху та експлуатації транспорту. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. №6. С. 437–450.
7. Стаскевич Г. С. Історія розвитку законодавства щодо розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами. *«Сучасні тенденції в юридичній науці України та країн ЄС»*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ,

26 лютого 2016 р.). Київ: Громадська організація «Фундація науковців та освітян», 2016. С. 42–47.

8. Стаскевич Г. С. Методологія досліджень кримінальних правопорушень, пов'язаних з дорожньо-транспортними пригодами. *«Концептуальні шляхи розвитку науки в сучасних умовах»*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25-26 березня 2016). Міжнародний центр наукових досліджень. 2016. - С. 73–74.

9. Стаскевич Г. С. Поняття дорожньо-транспортних пригод у кримінальному та кримінально-процесуальному законодавстві. *«Реалії та перспективи реформування кримінальної процесуальної діяльності в Україні»*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Ірпінь, 25 листопада 2016). 2016. С. 143-144.

10. Стаскевич Г. С. Класифікація дорожньо-транспортних пригод. *«Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні»*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. (Ужгород, 17-18 лютого 2017). 2017. С. 187–189.

11. Стаскевич Г. С. Закордонний досвід розслідування дорожньо-транспортних пригод. *«Молодь, освіта, наука, культура і національна самосвідомість в умовах європейської інтеграції»*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 21 квітня 2017). 2017. №14. С. 27-30.

12. Стаскевич Г. С. Способи відшкодування шкоди, що виникла внаслідок дорожньо-транспортної пригоди. *«Теорія і практика судової експертизи і криміналістики» з нагоди 85-річчя доктора юридичних наук, професора Ніни Іванівни Клименко*: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 27 лютого 2018). №1. С. 335–336.

АНОТАЦІЯ

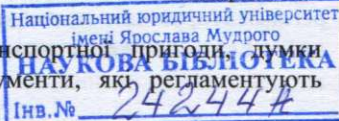
Стаскевич Г.С. Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами. - Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 - кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. - Приватний вищий навчальний заклад «Європейський університет», Київ, 2018.

Дисертацію присвячено розслідуванню правопорушень пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

В історичному аспекті розглянуто та досліджено розвиток кримінального законодавства. Розкрито сучасний науковий стан розслідувань кримінальних правопорушень, пов'язаних із дорожньо-транспортними пригодами.

Проаналізовано розвиток дорожньо-транспортної пригоди, думки провідних вчених та нормативно-правові документи, які регламентують

діяльність суб'єктів, що беруть участь у розслідуванні даної категорії злочинів.

Приведено власну класифікацію шкоди, завданої ДТП. Визначено класифікацію дорожньо-транспортних пригод за механізмом події й відносно цього здійснено класифікацію. Класифікація дорожньо-транспортних пригод необхідна для того, щоб в залежності від наслідків пригоди, застосовувати методiku та прийоми розслідування даного виду злочинів, для висунення слідчим версій з метою вироблення певної послідовності організації і проведення слідчих та оперативно-розшукових заходів.

В даній роботі розкрито методологічні особливості розслідування дорожньо-транспортної пригоди, що потягнула за собою смерть потерпілого, та пригоди, що відбулась на залізничному, водному та повітряному транспорті. Приведений кримінальний та кримінально процесуальний досвід норми кримінального та процесуального законодавства Австрії, Республіки Болгарії, Голландії, Данії, Іспанії, Польщі, Румунії, Швеції, Швейцарії та Франції, з досвіду яких може бути взято те, що з процесуальної точки зору, задля збереження безпеки дорожнього руху проводяться численні аналізи та досліди кожної аварії, для видачі певних рекомендацій, щоб попередити їх можливе виникнення в майбутньому. Розслідування правопорушення поділяється на три частини: збір інформації на місці пригоди, аналіз отриманих даних, висновки та рекомендації.

Ключові слова: дорожньо-транспортна пригода, розслідування, правопорушення, порушення правил дорожнього руху.

АННОТАЦИЯ

Стакевич Г.С. Расследование уголовных преступлений, связанных с дорожно-транспортными происшествиями. - Рукопис.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 - уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. - Частное высшее учебное заведение «Европейский университет», Киев, 2018.

Диссертация посвящена расследованию правонарушений, связанных с дорожно-транспортными происшествиями.

В историческом аспекте рассмотрены и исследованы развитие уголовного законодательства. Раскрыто современное научное состояние расследований уголовных преступлений, связанных с дорожно-транспортными происшествиями.

Проанализировано развитие дорожно-транспортного происшествия, мнения ведущих ученых и нормативно-правовые документы, регламентирующие деятельность субъектов, участвующих в расследовании данной категории преступлений.

Приведена собственная классификация вреда, причиненного ДТП. Определена классификация дорожно-транспортных происшествий по механизму действия и осуществлена классификация. Классификация дорожно-транспортных происшествий необходима для того, чтобы в зависимости от последствий происшествия, применять методику и приемы расследования данного вида преступлений, для выдвижения следователем версий с целью выработки определенной последовательности организации и проведения следственных и оперативно-розыскных мероприятий.

В данной работе раскрыты методологические особенности расследования дорожно-транспортного происшествия, повлекшие за собой смерть потерпевшего, состоявшейся на железнодорожном, водном и воздушном транспорте. Приведенный уголовный и уголовно-процессуальный опыт применения норм уголовного и процессуального законодательства Австрии, Республики Болгарии, Голландии, Дании. Испании, Польши, Румынии, Швеции, Швейцарии и Франции из опыта которых может быть взято то, что с процессуальной точки зрения для сохранения безопасности дорожного движения проводятся многочисленные анализы каждой аварии, для выработки рекомендаций, чтобы предупредить их возможное появление в будущем. Расследование правонарушения делится на три части: сбор информации на месте происшествия, анализ полученных данных, выводы и рекомендации.

Ключевые слова: дорожно-транспортное происшествие, расследование правонарушения, нарушения правил дорожного движения.

SUMMARY

Staskevich GS Investigation of criminal offenses related to traffic accidents. - Manuscripts.

A Thesis for a Candidate Degree in Law, specialty 12.00.09 – Criminal Procedure and Criminalistics; Forensic enquiry; operative-search activity. – Private Higher Education Institution «European university». – Kyiv, 2018.

The dissertation is devoted to the investigation of offenses related to traffic accidents.

In the historical aspect, the development of criminal legislation was examined and investigated. The current state of scientific investigations of criminal offenses connected with road accidents for the disclosure and investigation of road accidents is revealed.

The author analyzes the development of an accident, opinions of leading scientists and regulatory documents that regulate the activities of the entities involved in the investigation of this category of crimes.

The own classification of damage caused by an accident is given. The classification of road accidents according to the mechanism of the event is

determined and the classification is carried out in relation to this. Classification of road accidents is required in order to apply the methods and techniques of investigating this type of crime, in accordance with the consequences of the incident, for the introduction of investigative versions in order to develop a certain sequence of organization and conduct investigative and operational-search activities.

In this paper, the methodological peculiarities of the investigation of road accident were disclosed, which resulted in the death of the victim and an accident that occurred on rail, water and air transport. The criminal and criminal procedural experience of the rules of criminal and procedural legislation of Austria, the Republic of Bulgaria, the Netherlands, Denmark has been cited. Spain, Poland, Romania, Sweden, Switzerland and France, from the experience of which it can be taken from the procedural point of view, in order to maintain road safety, numerous analyzes and experiments of each accident are conducted to issue certain recommendations in order to prevent their possible occurrence in the future. Investigation of the offense is divided into three parts: gathering information on the scene of an adventure, analysis of the findings, conclusions and recommendations.

Keywords: road accident, investigation, violation, traffic violation.

Підписано до друку 22.11.2018. Формат 60x84 1/16.

Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк. 0,9. Наклад 100 прим. Зам. № 26.11/18-05

Виготовлювач: ФО-П Полішук О.В.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2142 від 31.03.2005

07400, м. Бровари, вул. Незалежності, 2, кв. 148

тел. (044) 592-13-49